

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi keskinäisestä virka-avusta verotuksen alalla Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä annetun lain 1 ja 5 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi keskinäisestä virka-avusta verotuksen alalla Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä annettua lakia. Lakiin tehtäisiin lain pe-

rustana olevaan neuvoston direktiiviin 77/799/ETY neuvoston direktiivillä 2004/56/EY tehdyt muutokset.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2005 alussa.

PERUSTELUT

1. Nykytila

Vuonna 1977 annettu direktiivi jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten keskinäisestä avusta välittömien ja välillisten verojen alalla (77/799/ETY, *virka-apudirektiivi*) sisältää näiden viranomaisten välistä avunantoa ja tietojenvaihtoa koskevia sääntöjä. Direktiivissä säädetään kolmesta eri tietojenvaihdon tyypistä, jotka ovat pyynnöstä, automaattisesti ja oma-aloitteisesti tapahtuva tietojenvaihto. Lisäksi direktiivissä säädetään mahdollisuudesta sopia toisen jäsenvaltion veroviranomaisen edustajan läsnäolosta toisessa jäsenvaltiossa tällaisen tietojenvaihdon yhteydessä. Direktiivissä on myös määräaikoja, salassapitoa, tietojenvaihdon rajoituksia, viranomaisten välistä neuvottelumenetelyä ja yhteistyön kehittämistä koskevia säännöksiä.

Direktiivi on saatettu voimaan 16 päivänä joulukuuta 1994 annetulla lailla (1220/1994) keskinäisestä virka-avusta verotuksen alalla Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä.

Direktiiviä on muutettu neuvoston 7 päivänä lokakuuta 2003 antamalla direktiivillä (2003/93/EY), jolla virka-apudirektiivin soveltamisalasta poistettiin arvonlisävero ja siihen lisättiin vakuutusmaksuvero. Tämä muutos on Suomessa saatettu voimaan 15 päivänä joulukuuta 2003 annetulla lailla (1087/2003).

Jäsenmaiden välillä sovelletaan lisäksi monia kahden tai monenvälisiin vero- tai virka-apusopimuksiin sisältyviä virka-apumääräyksiä.

2. Ehdotetut muutokset

Euroopan unionin neuvosto on 21 päivänä huhtikuuta 2004 antanut direktiivin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten keskinäisestä avusta välittömien verojen, tiettyjen valmisteverojen ja vakuutusmaksuista perittävien verojen alalla annetun direktiivin 77/799/ETY muuttamisesta (2004/56/EY).

Direktiivin 2 artiklan 2 kohta on lisätty alakohta, jonka mukaan pyynnön vastaanottanut viranomais tai hallintoviranomais, jonka käsiteltäväksi se on asian saattanut, toimii pyydettyjen tietojen saamiseksi niin kuin se toimisi omaan lukuunsa tai oman maansa jonkin toisen viranomaisen pyynnöstä. Lisäyksellä pyritään siihen, että tietojenkeruussa sovelletaan vain yksiä sääntöjä. Virka-avun antaminen ei enää viivästyisi esimerkiksi sen vuoksi, että verovelvolliselle on ilmoitettava, kun toinen jäsenvaltio pyytää tietoja tästä verovelvollisesta.

Direktiivin 7 artiklan 1 kohdan uuden sanamuodon mukaan jäsenvaltion on pidettävä kaikki sille direktiivin nojalla toimitetut tiedot salassa samalla tavoin kuin ne tiedot, jotka se on saanut kansallisen lainsäädäntönsä nojalla. Kaikissa tapauksissa näitä tietoja saa

antaa vain henkilöille, jotka ovat välittömästi tekemisissä veron määräämisen kanssa tai veron määräämisen viranomaisvalvonnan kanssa. Tietoja saa ilmaista ainoastaan sellaisen oikeudellisen menettelyn tai hallinnollisten seuraamusten soveltamiseen johtavan menettelyn yhteydessä, johon on ryhdytty veron määräämiseksi tai veron määräämisen tarkistamiseksi tai siihen liittyen, ja vain henkilöille, jotka ovat välittömästi osallisina näissä menettelyissä. Alalla tapahtunutta kehitystä vastaavien ja sanamuotoa parantavien muutosten lisäksi kohtaa on muutettu siten, että tietoja voidaan ottaa huomioon julkisissa oikeuskäsittelyissä tai tuomioissa, jos tiedot antavan jäsenvaltion toimivaltainen viranomais- ei tätä nimenomaisesti vastusta jo silloin, kun se toimittaa nämä tiedot ensimmäisen kerran. Näin vältetään se, että tietoja saaneen jäsenvaltion olisi myöhemmin pyydettävä lupa tietojen käyttöön, mikä saattaisi joissakin jäsenmaissa merkitä myös tuomioistuinprosessin keskeytymistä. Tietoja ei missään olosuhteissa saa käyttää muuhun kuin verotustarkoituksiin tai sellaisen oikeudellisen menettelyn tai hallinnollisten seuraamusten soveltamiseen johtavan menettelyn yhteydessä, johon on ryhdytty veron määräämiseksi taikka veron määräämisen tarkistamiseksi tai siihen liittyen.

Jäsenvaltiot voivat direktiivin 7 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaan säätää tietojen käyttämisestä direktiivin 76/308/ETY (*perintädirektiivi*) 2 artiklassa tarkoitettujen muiden maksujen, tullien ja verojen määräämiseen. Arvonlisäveroa koskevien tietojen osalta vastaava säännös on neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1798/2003/EY, joka on annettu 7 päivänä lokakuuta 2003, hallinnollisesta yhteistyöstä arvonlisäverotuksen alalla ja asetuksen (ETY) N:o 218/92 kumoamisesta. Sen 41 artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan mukaan arvonlisäveroa koskevia verotustietoja voidaan käyttää myös perintädirektiivin 2 artiklassa tarkoitettujen muiden maksujen, tullien ja verojen kuin arvonlisäveron määräämiseen. Jotta tämä mahdollisuus koskisi myös tässä esityksessä tarkoitettujen direktiivin alaisia veroja, voimaannpanolain 5 §:ään on otettu maininta samanlaisesta tietojen käyttömahdollisuudesta viittaamalla perintädirektiiviin, jossa kaik-

ki nämä eri suoritukset luetellaan kattavasti.

Direktiivin 8 artiklan 1 kohdan nykyisen sanamuodon mukaan jäsenvaltion toimivaltainen viranomais- ei ole velvollinen tekemään selvityksiä eikä toimittamaan tietoja, jos se ei lainsäädäntönsä tai hallinnollisen käytäntönsä perusteella saa tehdä selvityksiä tai koota ja käyttää tietoja tämän valtion omiin tarpeisiin. Uuden sanamuodon mukaan tätä velvollisuutta ei ole, jos selvitysten tekeminen tai tietojen kerääminen olisi toimivaltaista viranomais- ta koskevan lainsäädännön tai hallinnollisen käytännön vastaista. Tietojen käyttämisen mahdottomuus ei siis enää poista velvollisuutta suorittaa nämä toimenpiteet. Muutoin velvollisuus on edelleen arvioitava koko toimivaltaista viranomais- ta koskevan lainsäädännön ja hallinnollisen käytännön perusteella.

Direktiivin 8 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltion toimivaltainen viranomais- saa kieltäytyä antamasta tietoja, jos pyynnön esittänyt jäsenvaltio ei pysty toimittamaan samantyyppisiä tietoja tosiasioista tai lainsäädännöstä johtuvista syistä. Tämä vastavuoroisuusperiaate on jo nykyisinkin voimassa, joten kyseessä on lähinnä sanamuodon muutos.

Direktiivin uuden 8 a artiklan perusteella jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä toisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on annettava, artiklassa tarkemmin säädettyä menettelyä noudattaen, vastaanottajalle tiedoksi kaikki pyynnön esittäneen jäsenvaltion hallintoviranomaisen asiakirjat ja päätökset, jotka koskevat direktiivin soveltamisalaan kuuluvan verolainsäädännön soveltamista pyynnön esittäneen jäsenvaltion alueella. Tämä säännös helpottaa eräiden jäsenvaltioiden veroviranomaisten työtä niiden ilmoittaessa verovelvolliselle asiakirjoista ja päätöksistä, erityisesti silloin, kun verovelvollinen on siirtynyt toiseen jäsenvaltioon.

Direktiiviin lisätyn 8 b artiklan mukaan kaksi tai useampi jäsenvaltio voi sopia siitä, että jos niillä on jossakin asiassa yhteinen tai toisiaan täydentävä intressi, ne suorittavat kukin omalla alueellaan yhden tai useamman verovelvollisen verotuksellisen tilanteen samanaikaisia tarkastuksia. Niissä saatuja tietoja vaihdetaan aina kun vaikuttaa siltä, että

tällaiset samanaikaiset tarkastukset olisivat tehokkaampia kuin vain yhden jäsenvaltion suorittama tarkastus. Kunkin jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on yksilöitävä itsenäisesti ne verovelvolliset, joita se aikoo ehdottaa tällaiseen tarkastukseen. Se ilmoittaa muiden asianomaisten jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille tapaukset, jotka sen mielestä pitäisi tarkastaa samanaikaisesti. Viranomaisen on perusteltava valintansa toimittamalla päätöksensä perusteena olleet tiedot, ja ilmoitettava ajanjakso, jolloin tarkastukset pitäisi suorittaa.

Kunkin asianomaisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen päättää, haluaako se osallistua tällaiseen tarkastukseen. Se vahvistaa toisen jäsenvaltion vastaavalle viranomaiselle osallistuvansa tarkastukseen tai ilmoittaa sille kieltäytymisensä, jonka on oltava perusteltu. Kunkin asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset nimeävät edustajan, jonka tehtävänä on valvoa ja koordinoida tarkastusta.

Näiden muutosten lisäksi 1 artikla sisältää eräiden jäsenvaltioiden verohallinnoissa tehdyistä muutoksista aiheutuneita muutoksia.

3. Esityksen vaikutukset

Eräitä niistä menettelyistä, joita nyt ehdotetaan tehostettavaksi, käytetään vain joissakin muissa jäsenvaltioissa kuin Suomessa, joten tältä osin vaikutukset eivät koske Suomea. Suomi on jo aikaisemmin osallistunut samanaikaisiin verotarkastuksiin, joten tässäkin suhteessa ei tapahdu merkittäviä muutoksia.

Ehdotuksella ei ole merkittäviä taloudellisia tai organisatorisia vaikutuksia.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä.

5. Voimaantulo

Direktiivin 2 artiklan mukaan laki on saatettava voimaan 1 päivänä tammikuuta 2005.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki**keskinäisestä virka-avusta verotuksen alalla Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä annetun lain 1 ja 5 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan keskinäisestä virka-avusta verotuksen alalla Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä 16 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1220/1994) 1 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1087/2003, ja *lisätään* 5 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa viranomaisten välisellä virka-avulla tarkoitetaan sitä Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välistä virka-apua, josta säädetään Euroopan unionin neuvoston direktiivissä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten keskinäisestä avusta välittömien verojen, tiettyjen valmisteverojen ja vakuutusmaksuista perittävien verojen alalla 77/799/ETY (*virka-apudirektiivi*) sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2004/56/EY.

5 §

Erinäiset säännökset

Tietoja voidaan käyttää myös keskinäisestä avunannosta tiettyihin maksuihin, tulleihin, veroihin ja muihin toimenpiteisiin liittyvien saatavien perinnässä 15 päivänä maaliskuuta 1976 annetun neuvoston direktiivin 76/308/ETY(10) 2 artiklassa tarkoitettujen muiden maksujen, tullien ja verojen määräämiseen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2005.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 2004

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Valtiovarainministeri *Antti Kalliomäki*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

Laki

keskinäisestä virka-avusta verotuksen alalla Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä annetun lain 1 ja 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan keskinäisestä virka-avusta verotuksen alalla Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä 16 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1220/1994) 1 §:n 2 momentti,
 sellaisena kuin se on laissa 1087/2003, ja
lisätään 5 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Lain soveltamisala

Lain soveltamisala

Tässä laissa viranomaisten välisellä virka-avulla tarkoitetaan sitä Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välistä virka-apua, josta säädetään Euroopan unionin neuvoston direktiivissä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten keskinäisestä avusta välittömien verojen, tiettyjen valmisteverojen ja vakuutusmaksuista perittävien verojen alalla 77/799/ETY (*virka-apudirektiivi*).

Tässä laissa viranomaisten välisellä virka-avulla tarkoitetaan sitä Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välistä virka-apua, josta säädetään Euroopan unionin neuvoston direktiivissä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten keskinäisestä avusta välittömien verojen, tiettyjen valmisteverojen ja vakuutusmaksuista perittävien verojen alalla 77/799/ETY (*virka-apudirektiivi*) sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2004/56/EY.

5 §

Erinäiset säännökset

Tietoja voidaan käyttää myös keskinäisestä avunannosta tiettyihin maksuihin, tulleihin, veroihin ja muihin toimenpiteisiin liittyvien saatavien perinnässä 15 päivänä maaliskuuta 1976 annetun neuvoston direktiivin

6

Voimassa oleva laki

HE 200/2004 vp

Ehdotus

*76/308/ETY(10) 2 artiklassa tarkoitettujen
muiden maksujen, tullien ja verojen mää-
räämiseen.*

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tam-
mikuuta 2005.*
